

tanar

PRIETENOS CU
VARSTA

VOLUNTARIAT

SENIOR

BUNASTARE

NON-FORMAL

Recomandari de Politici Publice pentru
sprijinirea voluntariatului tinerilor prin
educatie non-formala in context
intergenerational in UE

CARTA VOLUNTARIATULUI INTERGENERATIONAL

Carta voluntariatului intergenerational

&

Recomandari de politici publice

pentru sprijinirea voluntariatului tinerilor prin educatie non-formala

in context intergenerational in UE

CONTRIBUTII

Cristina Rigman (Pro Vobis, România)

Corina Pinte, Pro Vobis (România)

Diana Bere, Pro Vobis (România)

Anna Kadzik-Bartoszewska, Gaiety School of Acting (Irlanda)

John Lawless, Gaiety School of Acting (Irlanda)

Licia Boccaletti, Maria Cantiello, Anziani e Non Solo (Italia)

Hana Motyckova, European Development Agency (Republica Cehă)

Rodica Caciula, Asociația Habilitas – Centru de Resurse și Formare Profesională (România)

Ioana Caciula, Asociația Habilitas – Centru de Resurse și Formare Profesională (România)

CUPRINS

Cuvânt înainte

Glosar de concepte

Despre Proiectul CREA.T.Y.V.

Contextul intergenerațional al voluntariatului

Carta voluntariatului intergenerațional

Recomandări pentru factorii de decizie

Recomandări pentru sectorul de afaceri

Recomandări pentru organizațiile societății civile

Despre partenerii proiectului

Documentație și lecturi suplimentare

Cuvant inainte

Virtuțile voluntariatului sunt citate pe scară largă nu numai atunci când vorbim despre dezvoltarea individuală, atât personală cât și profesională, dar și când vorbim despre construirea comunității, dezvoltarea capitalului social, chiar dezvoltarea economică și consolidarea democrației. Voluntariatul este adesea asociat cu incluziunea și toleranța, cu valoare socială și satisfacție individuală și este citat de instituțiile de la toate nivelurile ca fiind unul dintre elementele constitutive ale societăților democratice contemporane. În ce măsură toate aceste caracteristici sunt încorporate în modul în care voluntariatul este pus în practică poate fi subiectul unei cercetări ulterioare.

Există constrângeri semnificative în domeniul voluntariatului, de la constrângerile la nivel individual, la constrângerile de nivel organizațional și la constrângerile sistemice și societale mai largi. Toți actorii implicați în voluntariat - de la voluntar la beneficiari, organizații, instituții, donatori, finanțatori și factori de decizie - toți au responsabilitatea de a face ca voluntariatul să se ridice la nivelul valorilor pe care pretinde că le încorporează și al contribuțiilor pe care își propune să le aducă pentru individ și societate.

Alegerea programelor, metodelor, instrumentelor și practicilor pe care fiecare dintre acești actori o face în fiecare zi are un efect puternic asupra capacității oportunităților de voluntariat de a se dovedi incluzive și corecte, deschise și prietenoase, semnificative și satisfăcătoare. Există o linie foarte subțire între satisfacerea nevoilor comunității sau a beneficiarilor și menținerea motivației și a entuziasmului voluntarilor. Linia este chiar mai subțire atunci când vine vorba

de găsirea unui echilibru între respectul necesar pentru regulile și reglementările restrictive și capacitățile limitate ale organizațiilor ce implică voluntari și operează la nivel local.

Organizațiile societății civile (OSC) și alți furnizori de formare și-au dezvoltat creativitatea în adaptarea instrumentelor și metodologiilor din diverse domenii la munca lor de zi cu zi cu comunitățile și voluntarii. Acest document de politică urmărește să evidențieze lecțiile învățate în cadrul proiectului CREATYV cu privire la utilizarea unor metode inovatoare, cum ar fi tehnicile dramatice creative, pentru a crea oportunități intergeneraționale de învățare non-formală pentru voluntari și pentru a prezenta părților interesate anumite recomandări specifice pentru sprijinirea lor în dezvoltarea activităților intergeneraționale.

Trăim într-o lume în curs de îmbătrânire, în care tinerii sunt mai puțini și au mai mari dificultăți în a-și crea un traseu în viață. Trăim într-o lume în care tehnologia și digitalizarea testează limitele naturii noastre umane și intensifica segregarea între vârste, chiar și în voluntariat. Aducerea împreună a voluntarilor tineri și seniori în acest proiect a generat un nivel extraordinar de energie și conexiune pe care dorim să-l păstrăm și extindem, cu ajutorul tehnicilor dramatice creative și al altor metodologii similare. De asemenea, sperăm să constatăm o capacitate crescută a OSC-urilor de a oferi oportunități de voluntariat potrivite unor vârste diferite și o contribuție coordonată și cu viziune a finanțatorilor și factorilor de decizie în sprijinirea unor astfel de abordări inovatoare pentru a deveni mai răspândite și mai sustenabile.

Această lucrare va împărtăși experiențele Proiectului CREA.T.Y.V. prin furnizarea **unui scurt glosar al termenilor-cheie** folosiți în text, oferind, de asemenea, mai multe detalii despre **proiect și partenerii** care l-au implementat.

Documentul va oferi o imagine de ansamblu a **contextului intergenerațional al voluntariatului** prin împărtășirea concluziilor și lecțiilor învățate în cursurile de formare intergenerațională bazate pe metodologia teatrală creativă pilotată în cadrul proiectului și pe analiza politicilor existente în cele patru țări în care proiectul a fost implementat, **rezumând reflecțiile** partenerilor de proiect, ale voluntarilor, ale beneficiarilor și prietenilor într-o "**Cartă a voluntariatului intergenerațional**", un angajament de 8 principii care își propun să facă voluntariatul mai prietenos cu vârsta, indiferent de vârsta celor care îl îmbrățișează. Lucrarea oferă, de asemenea, o reprezentare **vizuală a contextului intergenerațional al voluntariatului**, construit pe 5 domenii-cheie în care voluntariatul produce efecte, fiecare dintre ele ilustrat din două perspective (unul al tânărului și altul al vârstnicului): contribuția la comunitate, conexiunea socială, sensul și scopul vieții, sănătate și bunăstare, precum și securitatea mijloacelor de trai.

Lucrarea se încheie cu un set de **recomandări adaptate**, adresate celor trei părți principale interesate: factorii de decizie, sectorul de afaceri și organizațiile societății civile - cu privire la modul de avansare a produselor și a rezultatelor învățării din acest proiect pentru a le integra în practica voluntariatului prietenos cu diferite vârste, în Uniunea Europeană și dincolo de aceasta.

Glosar

de Concepte

Voluntariat

Activitate desfășurată pe baza unei alegeri libere, fără beneficii financiare și în scop public, de cele mai multe ori prin intermediul unei organizații a societății civile.

Voluntariatul tinerilor/vârstnicilor

Activitate de voluntariat întreprinsă de tineri (14-30) și/sau vârstnici (55+)

Educație informală

Activitatea de învățare nestructurată care are loc în afara sistemului educațional formal și produce învățare care poate fi recunoscută

Tehnici dramatice creative

O abordare special concepută pentru scopuri educaționale și de conștientizare. Este o formă de arta dramatică improvizată, fără a-și propune să genereze un spectacol și orientată spre proces

Context intergenerațional

Contextul care generează un schimb intenționat și constant de resurse și de învățare între generațiile mai în vârstă și cele mai tinere

Ageism- Discriminare pe criterii de vârstă

Prejudecată sau discriminare bazată pe vârsta unei persoane

Despre Proiectul CREA.T.Y.V.

Acest document de politică publică face parte din materialele dezvoltate prin proiectul "Teatru creativ pentru formarea tinerilor voluntari în medii de învățare intergenerațională", denumit în continuare CREA.T.Y.V. Proiectul este finanțat de Comisia Europeană prin A.N.P.C.D.E.F.P în cadrul programului Erasmus+ de Parteneriate strategice în domeniul tineretului și este implementat de către Anziani e Non Solo SC (Italia), Evropská rozvojová agentura, S.R.O. (Republica Cehă), Școala de Actorie Gaiety (Irlanda) și Pro Vobis - Centrul Național de Resurse pentru Voluntariat (România), sub coordonarea Asociației Habilitas - Centrul de Resurse și Dezvoltare Profesională (România).

Scopul proiectului CREA.TYV este de a oferi oportunități de învățare non-formală pentru tineri (cu vârste cuprinse între 18-25 ani) și cu oportunități reduse, prin intermediul unui program de mentorat și al unui program intergenerațional de formare, în domeniul voluntariatului. Credem că tehnicile dramatice creative sunt o metodă valoroasă și eficientă de a conecta două generații diferite și, în același timp, de a spori angajamentul civic și de a crește incluziunea socială.

Una dintre prioritățile UE este creșterea incluziunii sociale a tuturor tinerilor, bazată pe valorile europene, prin participarea mai puternică a tuturor tinerilor la viața democratică și civică din Europa și printr-o tranziție mai ușoară a tinerilor de la tinerețe la vârsta adultă. Un accent deosebit este dedicat tinerilor expuși riscului marginalizării și tinerilor migranți. 29,8% dintre tinerii cu vârste între 18 și 24 de ani erau în risc de sărăcie și excluziune socială în 2011 în UE, însă

această cifră crește la 43% pentru România¹. În România, doar 13% dintre cetățenii adulți au participat la acțiuni de voluntariat, cifra crescând puțin până la 14,6%, când ne referim la tinerii sub 30 de ani².

În Republica Cehă, 15,4% dintre tinerii cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani sunt în risc de sărăcie și de excluziune socială. În Italia, în regiunea Emilia Romagna, există peste 60.000 de tineri expuși riscului de excluziune socială, 1/3 migranți și 7.2% din italienii cu vârsta între 18-24 de ani sunt voluntari. Pe de altă parte, Europa se confruntă cu un proces de îmbătrânire accelerat, ceea ce pune o povară mare asupra sistemelor socio-economice ale statelor membre ale UE³. Persoanele în vârstă sunt active în societate pentru mai mult timp și joacă un rol în creșterea economică: oferind mentorat pentru tinerele generații, devenind exemple pentru tineri și punându-și potențialul și resursele în slujba comunității. Ei se confruntă de asemenea cu excluziunea socială, singuratatea și discriminarea (ageism). Învățarea pe tot parcursul vieții este una dintre prioritățile UE, iar educația non-formală este o formă de educație care poate oferi avantaje pentru persoanele în situație de risc și poate dezvolta abilități ce vor fi utilizate în viața profesională și pentru integrarea socială.

Obiectivul nostru comun este de a crea noi practici în domeniul educației non-formale a tinerilor, care vizează tineri cu nevoi specifice și de a promova voluntariatul, în special voluntariatul intergenerațional, către diferiți factori interesați, la scară largă. Impactul presupune o societate incluzivă, îmbunătățirea politicilor publice, o mai bună capacitate de angajare a tinerilor marginalizați, o cooperare intergenerațională crescută și promovarea la scară mai largă a îmbătrânirii active.

¹ Comunicat de presă Eurostat (2012) : <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/5155586/3-03122012-AP-EN.PDF/824d3bad-8692-41f8-83c2-cac1c061ada6>

² Studiu privind Voluntariatul în Uniunea Europeană – Raport de țară România http://ec.europa.eu/citizenship/pdf/national_report_ro_en.pdf

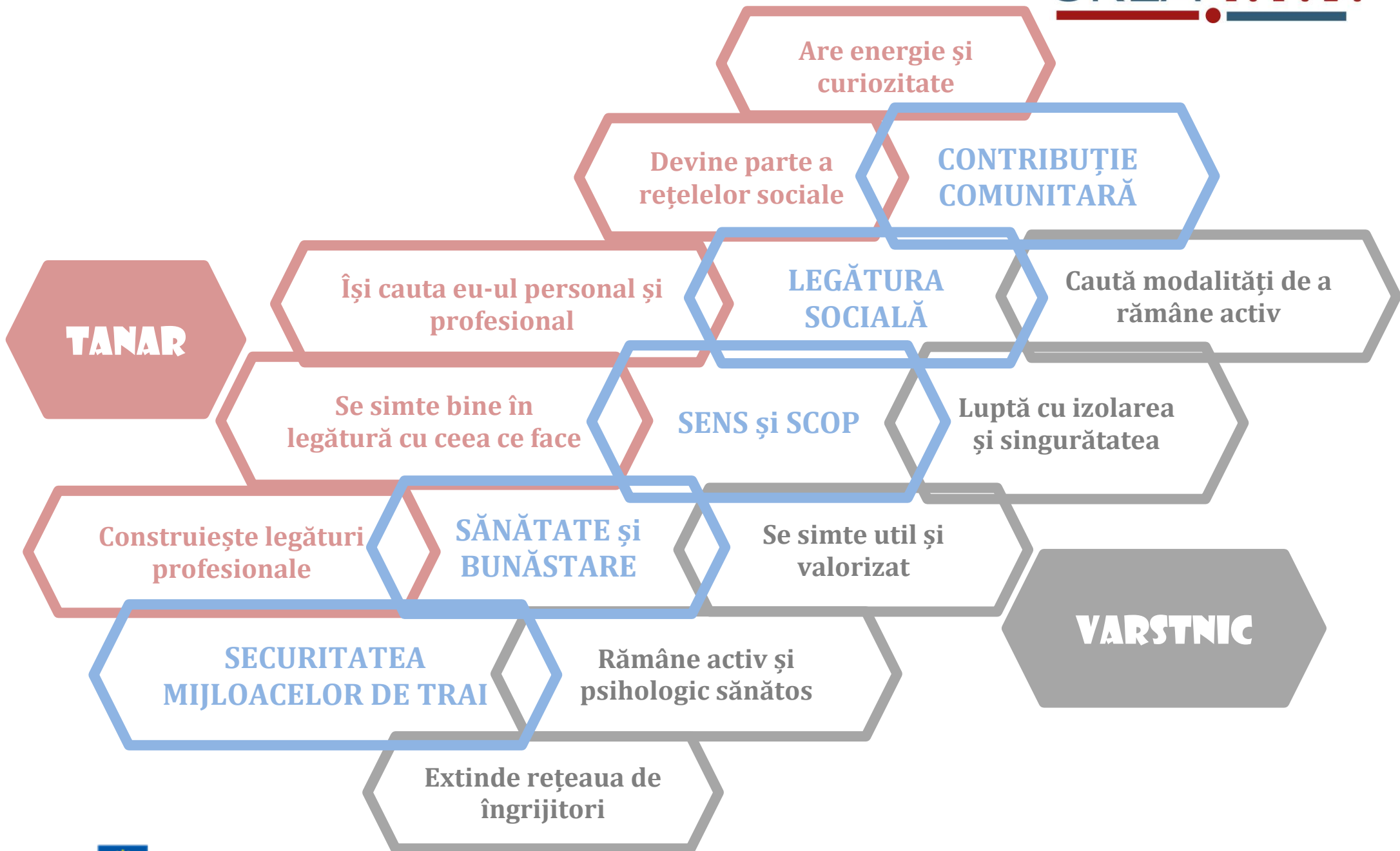
³ Eurostat, Structura populației și îmbătrânirea (2017): http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Population_structure_and_ageing

CONTEXTUL INTERGENERATIONAL AL VOLUNTARIATULUI

Voluntariatul are loc în orice tip de comunitate sub diferite forme. Pe baza tradițiilor, a culturii și a prevederilor legale din diferite țări, unele forme de contribuție comunitară sau ajutor reciproc nu pot fi considerate voluntariat. Cu toate acestea, contextul în care activitățile de voluntariat și alte forme de contribuție comunitară apar sunt similare, iar efectele asupra individului și asupra societății pot fi similare.

Această secțiune evidențiază unele dintre principalele domenii în care voluntariatul produce efecte asupra individului și a comunității, explorate din punctul de vedere al voluntarilor tineri și din punctul de vedere al voluntarilor seniori, cu scopul de a arăta legătura profundă dintre generații și diferitele moduri în care implicarea în activitățile de voluntariat aduce beneficii tuturor generațiilor în mod diferit, dar pe aceleași dimensiuni.

Dintre numeroasele dimensiuni pe care poate fi identificat impactul voluntariatului, am ales următoarele: contribuția la comunitate, conexiunea socială, sensul și scopul vieții, sănătate și bunăstare și securitatea mijloacelor de trai. Pentru fiecare dintre aceste dimensiuni, atât voluntarii tineri cât și cei vârstnici, aduc o contribuție semnificativă și au parte de beneficii individuale semnificative. Aceste dimensiuni ar trebui să fie considerate de furnizorii de oportunități de voluntariat pentru a crea oportunități de voluntariat prietenoase cu vârstele și pentru a crea contexte intergeneraționale în care fiecare generație își aduce contribuția și sprijină cealaltă generație să se bucure de beneficiile voluntariatului.

Proiectul CREA.T.Y.V. a creat spațiul pentru experimentarea contextelor intergeneraționale de învățare și schimb de experiență pentru voluntarii tineri și vârstnici. Scopul principal al acestor ateliere a fost de a crea un context intergenerațional în care tehnicile dramatice creative, ca instrument educațional non-formal, au fost utilizate pentru a facilita dialogul între generații. Experiența atelierelor intergeneraționale s-a dovedit a fi extraordinară. Evaluarea acestor ateliere intergeneraționale a arătat că ele au avut un impact puternic asupra dezvoltării competențelor, atât a voluntarilor tineri, cât și a celor în vârstă, pe toate componentele acestora (cunoștințe, aptitudini, atitudini), așa cum rezumă tabelul de mai jos:

Gândire critică Rezolvarea problemelor Luarea deciziilor Clădirea relațiilor Lucru în echipă Vorbitul în public Depășirea dificultăților A te distra Deschidere / toleranță	Imaginație Concentrare Conversație Creativitate Spontaneitate Curaj Inspirație Diversitate Incluziune	Auto-descoperire Dezvoltare de sine Auto-disciplină Inercarea de lucruri noi Depășirea prejudecăților Schimbarea perspectivelor Gestionarea emoțiilor Împărtășirea experiențelor de viață Stabilirea de relații sociale
--	--	--

Una dintre principalele lecții din cadrul atelierelor a fost valoarea contextelor intergeneraționale organizate pentru a facilita dialogul între generații și a inspira atât tineretul, cât și vârstnicii, să depășească prejudecățile și stereotipurile, să conștientizeze valorile comune și potențialul extraordinar al celor două generații aduse împreună.

Contextul intergenerațional al voluntariatului este marcat, în toate cele patru țări implicate în CREA.T.Y.V. (România, Irlanda, Italia, Republica Cehă), de existența mai multor documente și strategii de politici publice care se axează fie pe voluntariat, fie pe calitatea vieții populației în curs de îmbătrânire. Gradul de integrare a acestor abordări strategice nu este foarte clar. În unele țări, cum ar fi România, există numeroase strategii și proiecte specifice unor sectoare, care tratează fiecare vârstă separat, în timp ce Irlanda se distinge cu abordările integrate privind munca la diferite vârste, în diferite domenii, inclusiv în ceea ce privește voluntariatul și bunăstarea.

În **Republica Ceha**, voluntariatul intră sub jurisdicția Ministerului Afacerilor Interne, care a emis mai multe reguli, reglementări și publicații despre voluntariat, cea mai cunoscută fiind cea despre voluntariat în situații de urgență. Seniorii se află sub jurisdicția Ministerului Muncii și Asistenței Sociale, unde mai multe documente de politici abordează îmbătrânirea și calitatea vieții seniorilor. Printre principiile directoare ale acestor politici se numără participarea seniorilor la viața publică și la procesul de luare a deciziilor și dialogul intergenerațional. Ministerul Educației, Tineretului și Sportului se ocupă de sprijinirea tinerilor, promovând, de asemenea, ca principii directoare participarea tinerilor la viața publică și luarea deciziilor, în timp ce dialogul intergenerațional nu este menționat printre principiile directoare ale strategiei de sprijinire a tineretului. Sunt necesare mai multe dovezi pentru a evalua gradul de integrare și cooperare între diferitele ministere responsabile cu voluntariatul, tineretul și persoanele în vârstă în ceea ce privește eficacitatea dialogului intergenerațional și amploarea, mărimea și eficiența proiectelor care vizează punerea în aplicare a abordărilor intergeneraționale în Republica Cehă.

Irlanda se distinge cu câteva documente de politici publice care prezintă abordări intergeneraționale privind participarea la viața publică, inclusiv abordări de voluntariat și de îmbătrânire activă în combaterea discriminării pe criterii de vârstă. Conceptul de îmbătrânire activă în Irlanda este construit în jurul pieței forței de muncă, al politicii de incluziune socială și al sănătății, ca domenii principale de care populația în vârstă este afectată în mod semnificativ. Deși Irlanda este fruntașă în ceea ce privește legislația privind egalitatea, discriminarea pe criterii de vârstă se poate manifesta în continuare sub forma unor atitudini și practici de prejudecată împotriva persoanelor în vârstă. Acest lucru este combătut prin promovarea unor imagini pozitive ale îmbătrânirii, promovarea solidarității și a dialogului între generații.

Italia a reglementat voluntariatul prin lege și l-a definit ca expresie a participării, solidarității și pluralismului, cu scopuri sociale, civice și culturale. Mai multe prevederi legale din domeniul educațional au impact asupra mișcării de voluntariat. De exemplu, elevii de liceu trebuie să fie implicați într-un anumit număr de ore de activități educaționale non-formale. Procente semnificative de elevi aleg să îndeplinească aceste cerințe cu ajutorul centrelor de voluntariat. Cu toate acestea, activitatea acestora nu corespunde definiției voluntariatului reglementată de Legea 266/1991, care definește voluntariatul drept "o activitate făcută personal, spontan și în mod gratuit, prin intermediul organizației de voluntariat din care face parte voluntarul". Îmbătrânirea activă face obiectul unei dezbateri publice debutate în Italia în jurul anului 2000 și încă în curs de desfășurare. Legea privind îmbătrânirea activă care datează din 2016 recunoaște rolul vârstnicilor în cadrul comunității, promovează rolul lor activ în societate, acordând valoare experiențelor lor profesionale și umane și își propune să combată excluziunea și discriminarea, prin promovarea unei incluziuni sociale reale, promovând trasee de tranziție de la o vârstă la alta la locul de muncă, sprijinirea formatorilor care lucrează pentru recalificarea profesională a

vârstnicilor etc. Nu există dovezi cu privire la gradul de conectare și integrare a abordărilor privind participarea tinerilor și participarea seniorilor la viața comunității și la viața publică în general, și nici în domeniul voluntariatului, în mod particular. Cadrul juridic existent nu conține niciun indiciu privind inițiative de a aduce împreună tineri și vârstnici, ci confirmă mai degrabă o abordare specifică vârstei în procesul de elaborare a politicilor.

România este un alt exemplu clar de legătură și coordonare limitată între diferitele politici dedicate grupurilor specifice de vârstă, cum ar fi tineretul și persoanele în vârstă. Ministerul Tineretului și Sportului își orientează activitatea pe baza Strategiei naționale pentru tineret 2015-2020, lansată de Minister la începutul anului 2015, în conformitate cu politicile europene de tineret corespondente și, după consultări cu sectorul ONG, urmărește stimularea participării tinerilor la viața publică, inclusiv voluntariatul, cu un obiectiv clar declarat de creștere a gradului lor de angajabilitate. Strategia se concentrează în mod deosebit pe promovarea oportunităților de învățare informală și non-formală pentru tineri și, deși menționează importanța solidarității între generații, nu se prevăd măsuri specifice care să pună acest lucru în practică. Strategia națională de promovare a îmbătrânirii active și de protecție a vârstnicilor pentru perioada 2015-2020 (lansată în 2015 de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice) se axează pe îmbunătățirea calității vieții persoanelor în vârstă, promovarea participării sociale active și demne a vârstnicilor și obținerea unui grad înalt de independență și securitate pentru persoanele în vârstă cu nevoi de îngrijire pe termen lung.

Câteva alte strategii și documente de politici publice se referă la obiective privind tineretul și/sau cele legate de seniori, fără a avea obiective sau activități planificate în mod explicit menite să faciliteze dialogul intergenerațional, cum ar fi Agenda publică pentru voluntariat în România 2012-2020 (adoptată în timpul Anul European al Voluntariatului 2011)

sau Strategia de învățare pe tot parcursul vieții 2015-2020 (adoptată de Guvernul României în 2015). Tinerii și seniorii se regăsesc împreună în politicile publice din România în cadrul Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2015-2020 (adoptată, de asemenea, de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice), care se axează pe creșterea capacității de angajabilitate pentru toate vârstele prin stimularea învățării de-a lungul vieții, reconversia profesională, alfabetizarea digitală și participarea socială.

În ciuda abordărilor separate față de tineri și vârstnici în majoritatea strategiilor de politică publică din România, găsim un exemplu de bună practică la nivelul municipiului București, unde în 2017 a fost adoptată o **Strategie locala de susținere a voluntariatului seniorilor**, pe baza unei propuneri din partea Asociației Habilitas CRFP, acoperind perioada până în 2021. Strategia vizează:

- Extinderea nivelului de implicare în voluntariat a persoanelor în vârstă la nivel local
- Diversificarea treptată a activităților de voluntariat, adaptate nevoilor comunității
- Recunoașterea statutului voluntarilor seniori și promovarea rolului activ al seniorilor în comunitate

Punerea în aplicare a acestei strategii locale are un mare potențial de a deveni un exemplu de bună practică ce poate fi extins, putând fi avansat cu sprijinul municipalităților din întreaga țară și din întreaga Europă, cu condiția să fie documentat și actualizat, pe baza lecțiilor învățate și a particularităților fiecărei comunități, cu scopul de a adapta modelul și de a-l implementa la nivel local.

Carta Voluntariatului Intergenerational

8 PRINCIPII pentru a face VOLUNTARIATUL PRIETENOS CU VÂRSTELE (indiferent de vârstă)

1. Oportunitățile de voluntariat ar trebui să **utilizeze cât mai bine punctele forte individuale** ale fiecărui voluntar
2. Oportunitățile de voluntariat ar trebui să **permită un sentiment adecvat al proprietății și controlului** fiecărui voluntar
3. Oportunitățile de voluntariat ar trebui să **aibă o abordare prietenoasă cu vârstele, în loc de una specifică vârstelor**
4. Oportunitățile de voluntariat ar trebui să vizeze **conectarea generațiilor** și consolidarea capitalului social și a solidarității sociale
5. Oportunitățile de voluntariat ar trebui să **ia în considerare nevoile** beneficiarilor și nevoile voluntarilor
6. Oportunitățile de voluntariat ar trebui să **fie libere de orice bariere practice** (cum ar fi costurile, transportul, accesul fizic etc.)
7. Oportunitățile de voluntariat trebuie să **fie libere de orice bariere sistemice** (recrutare rigidă, ore inflexibile, spații neprietenoase, birocrăție intensă, formare îndelungată, supremație digitală etc.)
8. Oportunitățile de voluntariat ar trebui să **fie libere de orice bariere emoționale** (cerințe rezonabile de angajament și încredere în sine, abordare fără stereotipuri, aprecierea contribuțiilor mici etc.)

*Următoarele recomandări sunt făcute pe baza experienței partenerilor din acest proiect și a activității lor extinse în domeniul voluntariatului, ei luând în considerare unele dintre principalele tendințe relevante pentru acest subiect: **îmbătrânirea** populației, **digitalizarea** și **decalajul digital** între generații , creșterea numărului de **familii dispersate din punct de vedere geografic** și **mobilitatea** crescută a populației.*

RECOMANDARI pentru factorii de decizie

- Creați politici care să contribuie la diferite categorii de vârstă și care să recunoască diversitatea competențelor, credințelor, abilităților și capacităților celor vizați
- Sprijiniți reducerea distanței dintre generații, care poate fi uneori un efect secundar al politicilor publice
- Abordați politicile care vizează doar problemele legate de vârstă în ceea ce privește comunitatea seniorilor și promovați o perspectivă mai largă a îmbătrânirii, luând în considerare care sunt multiplele capacități și nevoi ale persoanelor în vârstă
- Luați în considerare schemele de voluntariat care implică persoanele în vârstă și care adresează nevoilor seniorilor, atunci când elaborați politici de sănătate și sociale
- Creați oportunități de voluntariat și de instruire non-formală, adecvate persoanelor de toate vârstele, în ceea ce privește infrastructura, finanțarea, personalul, aplicabilitatea competențelor dobândite

- Inițiați programe locale sau regionale care să aplice Strategia europeană pentru tineret 2019-2027, ce solicită crearea de medii care să permită și încurajeze implicarea, conectarea și împuternicirea tuturor tinerilor și promovarea în mod specific a solidarității între generații, în cadrul activităților de voluntariat
- Abordați discriminarea pe criterii de vârstă în legătură cu alte atribute care în prezent sunt considerate motive de discriminare și prejudecăți (credințe, orientare sexuală, etnie, etc.)
- Extindeți legislația existentă pentru a include discriminarea împotriva vârstelor în toate segmentele vieții (ocuparea forței de muncă, servicii, beneficii sociale etc.)
- Luați în considerare proiectarea schemelor de mobilitate pentru seniori ca parte a politicilor de incluziune socială
- Încurajați abordări privind învățarea pe tot parcursul vieții, prin educația și implicarea tuturor beneficiarilor cărora le este adresată politica
- Luați în considerare persoanele în vârstă ca o resursă pentru furnizarea de servicii de îngrijire reciprocă, aducând valoare adăugată îngrijirii profesionale
- Îndepărtați-vă de abordarea centrată exclusiv economic atunci când elaborați politicile de incluziune socială, de îmbătrânire activă sau de sănătate
- Includeți în sistemele de finanțare existente preocupări care țin cont de vârstele diferite; acceptați acoperirea costurilor legate de includere
- Recunoașteți angajamentul vârstnicilor și contribuția semnificativă a acestora la îmbunătățirea sănătății și a conexiunii sociale și luați în considerare acest lucru în conceperea politicilor publice

- Facilitați legătura și interacțiunea dintre instituțiile de îngrijire administrate de autoritățile publice, cum ar fi centrele de zi și centrele pentru pensionari, care au ca beneficiari seniori sau tineri dezavantajați
- Sprijiniți cooperarea intergenerațională și voluntariatul, prin intermediul unor programe de finanțare dedicate pentru activități și proiecte intergeneraționale în contexte trans-sectoriale
- Sprijiniți inițiativele locale și proiectele comunitare mici, propuse de grupuri de tineri cu experiență redusă sau chiar fără experiență, prin instruire, finanțare și îndrumare, utilizând atât resurse financiare locale, cât și europene, cum ar fi Proiectele de solidaritate din nou-înființatul Corp European de Solidaritate (https://europa.eu/youth/solidarity_en, www.suntsolidar.eu)
- Creați mecanisme de sprijinire a persoanelor în vârstă și / sau a cetățenilor nou-pensionați, pentru a deveni lucrători de tineret, mentori, îndrumători și modele pentru tinerii cu oportunități reduse sau care provin din medii defavorizate, asigurând o abordare intergenerațională a programelor educaționale la nivel național și / sau european (cum ar fi, dar fără a se limita la, mobilitățile Erasmus + pentru lucrătorii de tineret, proiectele Corpului European de Solidaritate - fie componenta de voluntariat, fie stagiile de practică și locurile de muncă)

RECOMANDARI pentru sectorul de afaceri

- Utilizați abilitățile și experiența angajaților seniori prin intermediul schemelor de mentorat, aranjamentelor de pre-pensionare, voluntariatului susținut de angajator etc. În plus, sporiți abilitățile și competențele tinerelor generații, precum și implicarea lor în voluntariat și dezvoltarea profesională, printr-un sistem de transfer de abilități și coaching menit să îi inspire
- Adoptați în mod voluntar standarde și proceduri interne care promovează diversitatea și șansele egale, indiferent de vârstă
- Includeți voluntariatul în procesele pregătitoare de pre-pensionare
- Oferiți oportunități adecvate de formare profesională pentru vârstnicii activi, pentru a depăși lacunele din setul lor de abilități, cum ar fi divizarea digitală sau barierele lingvistice, precum și pentru tinerii angajați, pe baza unor analize solide de nevoi
- Acordați o atenție sporită intersecției inegalităților care adaugă vârsta la alte criterii de discriminare/defavorizare, precum dizabilitatea, etnia, genul, orientarea sexuală, religia, etc.
- Recunoașteți și respectați drepturile tuturor angajaților companiei, ca drepturi fundamentale care trebuie respectate, în special în momentele în care dvs. ca angajator sunteți preocupat/îngrijorat de factori externi

- Deschideți sediile dvs. pentru acțiuni comunitare, coordonate de voluntari tineri sau vârstnici și de organizațiile acestora
- Facilitați conexiunile între generații în rândul angajaților dvs., în diferite formate, cum ar fi aducerea unor contribuții semnificative la organizațiile comunitare sau cauzele locale, teambuilding, scheme de sprijin reciproc, competiții interne menite să susțină cauzele sociale etc.

RECOMANDARI pentru organizatiile societatii civile

- Proiectarea programului ar trebui să ia în considerare timpul minim necesar pentru a crea relații intergeneraționale semnificative
- Atât voluntarii tineri cât și cei în vârstă ar trebui să fie implicați în proiectarea programului, având o participare egală în calitate de factori interesați și nu doar de beneficiari
- Luați în considerare și prioritizați diferențele specifice vârstei atunci când proiectați programe pentru a răspunde nevoilor comunității
- Abordările intergeneraționale ar trebui să ia în considerare și generația mijlocie (30-55), nu numai tinerii și persoanele în vârstă
- Sprijiniți dezvoltarea inițiativelor și organizațiilor civice mixte de tineri-seniori sau a celor coordonate de persoane în vârstă
- Încurajați exprimarea și creativitatea în rândul tinerilor, prin învățare experiențială și formare dinamică în cadrul comunităților lor, prin voluntariat și prin alte mijloace de a contribui la societate

- Organizați campanii și promovați drepturile sociale ale tuturor persoanelor (tineri și seniori) ca drepturi ale omului pe care le au și ar trebui să fie recunoscute de guverne, care trebuie să depună eforturi pentru a asigura aceste drepturi, nu în baza unei intervenții de asistență socială, ci pentru că sunt îndreptățiți să le dețină
- Evitați proiectarea unor programe specifice unor anumite vârste, care pot intensifica barierele emoționale legate de discriminarea pe criterii de vârstă; construiți în schimb programe prietenoase cu vârstele, indiferent de acestea
- Revizuiți programele și abordările existente pentru a fi incluzive și prietenoase cu vârstele, în special în ceea ce privește voluntariatul
- Asigurați-vă că seniorii și tinerii sunt incluși în structurile de reprezentare ale organizațiilor societății civile
- Sărbătoriți contribuțiile aduse comunității și societății de către persoanele de toate vârstele
- Documentați, în mod adecvat, beneficiile voluntariatului seniorilor, pentru a informa în mod corespunzător procesele de politici publice
- Luați în considerare persoanele în vârstă și tineretul, atunci când elaborați programe menite să faciliteze incluziunea socială a refugiaților și a migranților
- Inițiați programe non-formale de training pentru tinerii proveniți din medii defavorizate, pe baza nevoilor lor individuale, folosind abordări creative, inovatoare și participative cum ar fi tehnicile dramatice creative, storytelling, teatru, animație socio-educativă, exprimarea vizuală, care pot include mai multe generații

- Includeți în propunerile de proiecte, și aplicați în funcționarea zilnică, recomandările Strategiei UE pentru tineret 2019-2027, cu accent pe includerea tinerilor, solidaritatea între generații și participarea tinerilor din toate categoriile socio-economice în cadrul consultărilor privind politicile care îi privesc, prin intermediul schemei de Dialogul pentru tineret
- Militați și convingeți factorii de decizie locali, regionali și naționali să operaționalizeze noua strategie a UE pentru tineret și recomandările acesteia cu măsuri, programe și facilități specifice adresate tinerilor cu care lucrați
- Promovați și militați pentru obiectivele UE de tineret și aplicabilitatea lor concretă în proiectele și programele implementate de OSC-uri, cu accent special pe cooperarea intergenerațională și luând în considerare persoanele în vârstă ca factori valoroși și contributory relevanți pentru atingerea multora dintre cele 11 obiective de tineret stabilite (<http://www.youthgoals.eu/>)

DESPRE PARTENERI

Asociația Habilitas – Centrul de Resurse și Formare Profesională (ROMÂNIA) este o organizație neguvernamentală creată în 2007, care are ca misiune dezvoltarea de proiecte și programe în domeniul învățării de-a lungul vieții, inovarea socială și voluntariat, dezvoltarea economiei sociale și a serviciilor (îngrijirea la domiciliu) pentru persoanele în vârstă din România și îmbunătățirea politicii publice în sectorul social. Grupurile noastre țintă sunt persoane defavorizate / vulnerabile: persoane varstnice, tineri, șomeri, femei expuse riscului, lucrători migranți și suntem acreditați de Autoritatea Națională pentru Calificări (ANC) ca furnizor de programe de formare în ocupația "îngrijitor la domiciliu pentru vârstnici ". Asociația Habilitas colaborează cu alte organizații neguvernamentale la nivel național și european, cu asociații care reprezintă drepturile persoanelor în vârstă, cu autorități publice centrale și locale, și își propune să fie un factor de schimbare și inovare la nivel social și îmbunătățirea calității vieții persoanelor dezavantajate.

Pro Vobis – Centrul Național de Resurse pentru Voluntariat (ROMÂNIA) are peste 20 de ani de experiență în domeniul voluntariatului și își propune să promoveze și să dezvolte voluntariatul ca resursă viabilă și de neînlocuit în rezolvarea problemelor cu care se confruntă societatea românească, prin activități de instruire, consultanță și cercetare și facilitând networking-ul tuturor părților interesate.

Pro Vobis își îndeplinește misiunea prin implementarea mai multor programe, în conformitate cu 5 direcții principale de acțiune:

1. Formare națională și internațională și consultanță personalizată
2. Îmbunătățirea calității activităților de voluntariat - facilitarea schimbului de experiență și know-how în domeniul voluntariatului, în rândul profesioniștilor
3. Dezvoltarea infrastructurii de voluntariat, la nivel național și european
4. Resurse privind subiectele de voluntariat - publicații, articole despre conceptul de voluntariat și starea voluntariatului în România și modalități de îmbunătățire a calității activității de voluntariat și a managementului voluntarilor, contribuții majore la standardele de voluntariat / codul etic, dezvoltarea de programe pilot inovatoare în domeniul amplu al voluntariatului
5. Transmiterea de informații - prezentări, seminarii și ateliere de lucru, conferințe pe teme de voluntariat, informarea mass-media și a publicului larg, stimularea interesului pentru voluntariat al potențialilor voluntari de diferite vârste, cercetare sectorială.

Anziani e Non Solo (ANS) (ITALIA) activează în domeniul inovării sociale, acordând o atenție deosebită gestionării proiectelor și realizării de servicii și produse în domeniul bunăstării și incluziunii sociale, antidiscriminării și promovării egalității de șanse, prevenirii abuzurilor, sprijinirii ocupării forței de muncă și incluziunii sociale a grupurilor defavorizate, inclusiv migranți și tineri.

ANS face parte din Rețeaua italiană a organizațiilor care activează în domeniul antidiscriminării (UNAR). ANS este, de asemenea, membru activ al rețelei antidiscriminare Emilia Romagna, fiind singurul punct central în regiunea Carpi, având datoria de a acționa pentru monitorizarea și prevenirea cazurilor de discriminare, precum și pentru a oferi sprijin victimelor presupuse. ANS este, de asemenea, activă în programele de educație intergenerațională, menite să creeze oportunități pentru ca tinerii și persoanele în vârstă să fie implicate în activități semnificative împreună și să creeze legături și conexiuni la nivel comunitar. ANS crede în networking și este activă în rețele naționale și internaționale.

Agencia de dezvoltare Europeană EUDA (REPUBLICA CEHĂ) este o rețea europeană de experți în domeniul dezvoltării regionale, inovării, educației și evaluării, cu sediul la Praga. EUDA a fost înființată în 2008 și echipa sa a adus clienților săi peste 40 de milioane de euro din fondurile UE. EUDA are parteneri de proiect în toate țările UE și în numeroase state nemembre din Europa. Cu o astfel de rețea, a devenit un partener de încredere atât pentru dezvoltatori cât și pentru participanții la proiecte de cooperare internațională. Rețeaua EUDA include orașe, regiuni, instituții publice, instituții de învățământ, ONG-uri, companii și alte entități interesate de cooperarea internațională, care nu au nevoie să se ocupe de documentele inutile pe parcursul tuturor fazelor ciclului de viață al proiectului, de acest aspect ocupându-se managerii noștri de proiect cu experiență. Agenția Europeană pentru Dezvoltare acționează ca o organizație intermediară pentru stagii finanțate prin programul Erasmus+ în Praga și în restul Republicii Cehe.

Școala de Actorie Gaiety- Școala națională de teatru a Irlandei (IRLANDA) este o organizație non-profit înființată în 1986. Printr-un personal dedicat, școala s-a dezvoltat și s-a extins la poziția sa actuală, unde peste 5000 de studenți sunt implicați într-o gamă largă de cursuri, de la programul nostru de actorie intensiv de doi ani, la o serie de cursuri disponibile studenților din străinătate. Departamentul de Educație și Extindere de la Școala de Actorie Gaiety, Școala Națională de Teatru din Irlanda, oferă programe special adaptate pentru a răspunde nevoilor creative și sociale ale mai multor sectoare din cadrul comunității. Numeroase proiecte de educație și extindere au fost lansate cu succes la nivel local, național și internațional. Școala de actorie Gaiety are experiență în furnizarea de oportunități de învățare pentru studenți la nivel primar și secundar, profesori, educatori și profesioniști și are o largă acoperire în ceea ce privește rețelele, care se extind de la factorii de decizie, la școli, profesori și studenți. În fiecare an, peste 800 de școli participă la programe educaționale permanente dezvoltate și livrate de Școala de Actorie Gaiety.

DOCUMENTATIE SI LECTURI SUPLIMENTARE

- Age Friendly and Inclusive Volunteering Review, United Kingdom, <https://www.ageing-better.org.uk/sites/default/files/2018-10/Age-friendly-and-inclusive-volunteering-review.pdf>
- National Positive Ageing Strategy, Ireland, <https://health.gov.ie/wp-content/uploads/2014/03/National-Positive-Ageing-Strategy-English.pdf>
- Concepts of youth support 2014 – 2020 Czech Republic <http://www.msmt.cz/mladez/narodni-strategie-pro-mladez>
- Quality of senior life guidebook for period 2008-2012, Czech Republic https://www.mpsv.cz/files/clanky/5045/starnuti_cz_web.pdf
- Rules for volunteer help in a crisis or unexpected situation, Czech Republic <http://www.mvcr.cz/clanek/dobrovolnicka-sluzba-500539.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>
- Generations Together, Ireland, <https://www.ageaction.ie/how-we-can-help/generations-together>
- Working Across Generations, Ireland http://www.youth.ie/sites/youth.ie/files/Chapter_13_Working_across_the_generations_0.pdf
- Family Change and European Social Policy, Ireland, <http://www.welfare.ie/en/downloads/families%20change%20and%20european%20social%20policy.pdf>
- Developing Communities for All Ages, Ireland, <http://agefriendlyireland.ie/wp-content/uploads/2014/06/Developing-Communities-for-all-Ages.pdf>
- Alternanza scuola-lavoro: migliaia di studenti la fanno nel volontariato, Italy <https://www.csvnet.it/press/siparladinoi/comunicati-stampa/2413-alternanza-scuola-lavoro-migliaia-di-studenti-la-fanno-nel-volontariato>
- Invecchiamento attivo: un percorso da costruire/*Active aging: building pathways*, Italy <https://welforum.it/invecchiamento-attivo-un-percorso-costruire/>

- Ministero del Lavoro e delle Politiche Sociali (2017), *Report for Italy for the third review and appraisal cycle of the implementation of the Madrid International Plan of Action on Ageing and its regional implementation strategy (MIPAA/RIS) 2012-2017*, Ministero del Lavoro e delle Politiche Sociali, Roma
- Draft Law on active aging no. 3538/2016, Italy
<http://documenti.camera.it/dati/leg17/lavori/stampati/pdf/17PDL0038570.pdf>
- Youth Strategy 2015-2020, Ministry of Youth and Sports, Romania
<http://mts.ro/wp-content/uploads/2015/01/Strategia-tineret-ianuarie-2015.pdf>
- Principi, A., Carsughi, A., Gagliardi, C., Galassi, F., Piccinini, F. e Socci, M. (2016), *Linee guida di valenza regionale in materia di Invecchiamento Attivo*, INRCA – Istituto Nazionale di Riposo e Cura per Anziani, Ancona
- Ageing Better, Transforming Later Lives, Center for Ageing Better UK, 2016,
<https://www.ageing-better.org.uk/sites/default/files/2018-07/Ageing-Better-Transforming-Later-Lives.pdf>
- Age friendly and Inclusive Volunteering: Review of Community Contributions in Later Life, Center for Ageing Better, UK, 2018, <https://www.ageing-better.org.uk/sites/default/files/2018-10/Age-friendly-and-inclusive-volunteering-review.pdf>
- Active Ageing: A Policy Framework, World Health Organization, 2002,
http://whqlibdoc.who.int/hq/2002/WHO_NMH_NPH_02.8.pdf?ua=1
- Madrid International Plan on Action on Ageing, 2002, and reviews from 2007 and 2017,
<http://www.un.org/esa/socdev/documents/ageing/MIPAA/political-declaration-en.pdf>;
<http://www.un.org/development/desa/ageing/wp-content/uploads/sites/24/2017/02/ece-mipaa-report2017.pdf>
- Policy and Priority Interventions for Healthy Ageing, World Health Organization, 2012,
[https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&c-Policies-and-Priority-Interventions-for-Healthy-Ageing.pdf&usg=AOvVaw19OnMuwLm\]lo1Nm4E0i2m](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&c-Policies-and-Priority-Interventions-for-Healthy-Ageing.pdf&usg=AOvVaw19OnMuwLm]lo1Nm4E0i2m)
- European Pillar of Social Rights: One Year On, European Commission, 2017,
https://ec.europa.eu/commission/publications/european-pillar-social-rights-booklet_en

TANAR**PRIETENOS
CU VARSTA****VOLUNTARIAT****SENIOR****BUNASTARE****NON-FORMAL**

Această lucrare este publicată ca parte a proiectului CREA.T.Y.V. (Creative Drama for Training Young Volunteers in Intergenerational Learning Environments), co-finanțat de Erasmus+ Acțiunea Cheie 2, Număr de Contract 2016-3-RO01-KA205-035558.

Deși Comisia Europeană acoperă financiar producerea acestei publicații, acest lucru nu constituie o aprobare a conținutului, care reflectă numai opiniile autorului. Comisia Europeană nu poate fi făcută responsabilă de utilizarea informațiilor continute aici.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

CARTA VOLUNTARIATULUI INTERGENERATIONAL